

Les llengües romàniques i els dinosaures: una revolució a la ciència

Des del dia 13 al 16 de maig de 2025 s'ha celebrat el congrés Pala-dino a San Millán de la Cogolla, bressol de l'idioma espanyol o castellà, per reivindicar el paper de les llengües romàniques en la investigació sobre els fòssils de dinosaures. Pala-dino és l'expressió del nostre rebuig al menysteniment generalitzat a les formes plurals d'expressió, en aquest cas les llengües romàniques, en la investigació relacionada amb els dinosaures. Partim de la premisa que és recomanable que hi hagi una llengua comuna amb la qual tots puguem comunicar-nos, però defensem les nostres llengües maternes i la possibilitat que puguin continuar sent vehicles d'expressió en qualsevol àmbit, no només social sinó també específicament científic.

Les llengües romàniques són una llera d'expressió la validesa de la qual està demostrada per la quantitat i la llarga tradició d'investigacions publicades. Els investigadors reunits en aquest congrés volem donar suport al manteniment i evitar la pèrdua d'aquest patrimoni cultural. Les vies d'expressió romàniques no són monolítiques, de manera que serveixen per expressar amb exactitud conceptes i situacions que la rigidesa d'un sol idioma els fa difícils, sinó impossibles. Totes les llengües tenen dificultats per expressar alguns matisos, de manera que en una sola llengua segur que hi haurà imprecisions.

Els congressistes fan costat i defensen les llengües romàniques com una via vàlida i d'interès en la ciència perquè cada investigador té al seu abast la forma d'expressió més correcta i concreta amb el seu propi idioma. Els participants al congrés reconeixem la importància de la nostra literatura científica, tant en el passat com en el present i fem palesa la nostra preocupació per la desaparició gradual de mitjans d'expressió dels estudis científics en llengües romàniques o llatines.

El criteri establert actualment de valoració de la investigació i dels investigadors és el dels índexs d'impacte que es mesura principalment amb publicacions en anglès. Aquest idioma, que és útil com a mitjà de comunicació universal, pot eliminar la concreció i expressivitat de cadascuna de les llengües romàniques. Es defugen les afirmacions a favor de les negacions i es canvia el sentit de les paraules permetent l'entrada perniciosa d'interpretacions falses. La variabilitat de les expressions, la sintàxi i fins i tot el significat de cada paraula, canvien d'una llengua a una altra. Les traduccions a l'anglès d'escrits en llengües romàniques es veuen com un problema i no a la inversa. Indefectiblement això condueix a la perversió de les pròpies llengües maternes a favor del suposat llenguatge científic oficial.

Avui, el camp de la investigació en llengües romàniques no es valora prou. Els segles en què la investigació s'hi ha expressat indica que són vàlides en qualsevol camp d'estudi. Entenem que és recomanable un idioma universal que serveixi de comunicació entre els habitants del planeta, però defensem la pluralitat, en aquest cas no com a fet patrimonial sinó com a beneficiosa per les seves aportacions.

Hi ha revistes tradicionals excel·lents que deixen de publicar-se o que canvien de propietari, títol i llengua. Fins i tot els mateixos investigadors deixen, i en molts casos recolzen, que llanguixin les revistes o es vengui aquest patrimoni. El resultat de la investigació, que generalment surt dels diners públics i per tant d'accés lliure, passa a ser objecte de mercat de manera que o es paga per la publicació o es paga pel consum o per les dues coses.

Els signants d'aquest document, basats en el nostre convenciment, considerem que:

- és recomanable tenir un idioma científic universal.
- la difusió del coneixement ha de ser el més adequada possible
- els investigadors han de ser conscients, respectar i valorar les referències sobre el tema del treball en qualsevol idioma.
- els índexs d'impacte no es poden considerar estrictament correctes com a criteri de qualitat perquè un algoritme és incapaç de valorar la investigació.

També és la nostra intenció sembrar aquesta proposta perquè germini i es recuperi la pluralitat en un terreny que ens és molt estimat: l'expressió dels nostres treballs en llengües romàniques que posseeixen tradició científica i matisos diferents.

..